

שיחת השבוע

צעירי אגודת חב"ד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב
עורך: מנחם ברוד

יש חדש

אור בחנוכה

צעירי חב"ד נערכים למבצע הגדול של הבאת אור החנוכה להמוני בית ישראל. אלפי פעילים יביאו את שמחת החג לכוחות הביטחון, למואשפזים במרכזים רפואיים, לקשישים בבתי אבות, לריכוזי עולים ואף לבתי כלא ועוד, ויזכו את הציבור בהדלקת הנרות. חנוכיות ענק יוצבו במרכזי הערים ויפרסמו את נס חנוכה. בכבישי הארץ ינועו אלפי כלי רכב נושאי חנוכיות ואף הם יתרמו לפרסומי ניסא' בחוצות הערים.

נסיעה לאוהלים

כמדי שנה מתארגנת גם השנה נסיעה קבוצתית לאוהל אדמו"ר הזקן, בעל התניא, בהאדיטש, לרגל יום ההילולא שלו, כ"ד בטבת. במסגרת המסע יפקדו גם את ציון הבעש"ט, ויבקר בציוני המגיד ממזריטש, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ואדמו"ר האמצעי. בשבת פרשת שמות תשבות הקבוצה במז'יבוז'. טל' 02-5410100.

עצם הנשמה 4

הרב יאיר קלב מגיש את עצם הנשמה 4, תקליט רביעי של מבחר מניגוני חב"ד המקוריים. בתקליט עשרה ניגונים עתיקים, המושרים בסגנונו הייחודי. עמותת תניא, טל' 03-9607908.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארשבע אילת ניויורק

כניסת השבת 4:11 4:20 4:18 4:03 4:13 3:59

צאת השבת 5:13 5:19 5:18 5:14 5:16 5:15

המודל: יום שיש, 7 בבוקר, 19 דקות 12 חלקים
ראש-חודש טבת: ביום השבת קודש וביום הראשון

336 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

יוצא לאור על-ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000
טל' 072-2770100 • פקס' 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לא להישאר מאחורי החומות

הצבת החנוכייה בחוץ משדרת מסר כי האמונה היהודית אינה נרתעת מפני רוחות הזמן המנשבות בחוצות. זו יהדות בוטחת בעצמה

אור החנוכה בשדרה החמישית בניו-יורק. להאיר בחוץ (צילום: שמעון רומני)

לא מקרה הוא שהמצווה היחידה שיש בה מרכיב של פרסום המופנה אל הרחוב באה בעקבות עימות עם תרבות כלל-עולמית, השוטפת את כל העומד בדרכה. במצ' בים כאלה הנטייה היא להתכנס פנימה, להסתגר מאחורי חומות, להתגונן מפני הסחף. אולם חז"ל מלמדים שהדרך להתמודד עם שיטפון כזה היא על-ידי יציאה החוצה דווקא.

הצבת החנוכייה בחוץ משדרת מסר כי האמונה היהודית אינה נרתעת מפני רוחות הזמן המנשבות בחוצות. השלהבות הקטנות של נרות החנוכה בכוחן להאיר לא רק את הבית אלא גם את הרחוב. זו יהדות בוטחת בעצמה, שאינה מסתגרת ואינה מסתתרת, אלא מתייצבת בגאון מול התרבות הבאה וחולפת.

מגדלור בחושך

בימינו הננו עדים לפרסומי ניסא' בממדים שטרם נראו כמותם לאורך ההיסטוריה. בחוצות הערים הגדולות בעולם מוצבות חנוכיות ענק ומפרסמות את נס החנוכה. בשדרה החמישית בניו-יורק ולרגלי מגדל אייפל בפריז, בכיכר האדומה במוסקווה ובכיכר טרפלגר בלונדון, בחוצות רומא וברחובות בואנוס איירס.

מיליוני יהודים רואים את נרות החנוכה מאירים את החשכה ומחממים את הלבבות. גם המוני לא-יהודים נחשפים לאור היהודי הנצחי, שראה ממלכות קמות ונופלות, תרבויות באות והולכות, ערכים משתנים ואופנות מתחלפות. האור היהודי נשאר טהור ומקורי, אינו מושפע משינויי הזמן, והוא עומד כמגדלור ומסמן את הנתיב הנכון.

נרות החנוכה מעניקים לנו כוח להיות יהודים גאים ביהדותנו גם בהיותנו מיעוט וגם כשהרחוב נוהה אחרי תרבויות זרות. אנו נושאים בגאון את שלהבת האמונה היהודית, שלאורה חי העם היהודי לאורך אלפי שנים, מקיים חיי משפחה נאמנים ושומר על ייחודו. זה האור שיביא בסופו של דבר את העולם כולו אל הגאולה.

כאשר תרבות כלל-עולמית מנסה לסחוף עמה את הציבור, בשם הקדמה והחדשנות, אי אפשר להגן על הבית ובה בשעה להפקיר את הרחוב. גישה כזאת יכולה להוליד תפיסה של 'היה יהודי בביתך ואדם בצאתך'. בני הנוער והצעירים יקלטו מסר ולפיו היהדות והאמונה הן עניין לבית הכנסת ולבית הפרטי, אבל בחיים המתנהלים בחוץ חלים כללים אחרים.

ימי החנוכה מציגים עמדה הפוכה. מול הרוחות הנושבות בחוצות נצא החוצה ונדליק שם את האור. את החנוכייה יציב היהודי "על פתח ביתו מבחוץ" דווקא. הוא לא יסתפק בהדלקת הנרות מאחורי קירות הבית, אלא יעשה 'פרסומי ניסא' - פרסום חיצוני לנס החנוכה.

תרבות באה וחולפת

המאבק הרעיוני שמאחורי נס חנוכה, בין האמונה היהודית ובין התרבות הכללית, אינו שייך להיסטוריה הרחוקה. זה בדיוק האתגר העומד לפנינו כאן ועכשיו. בימים ההם זו הייתה התרבות ההלניסטית, שאותה נשאו היוונים, ובזמן הזה אנו עומדים מול התרבות המערבית, המצויידת בטכנולוגיה חדשנית, המנסה להפוך את העולם כולו לכפר גלובלי אחד.

התרבות הזאת קובעת מה אוכלים, מה לובשים, מה קוראים, מה שרים, במה מאמינים, מה מקדשים ומה דוחים. היהודי, המנסה לדבוק באמונתו, חש לפעמים צורך להתגונן ולהתנצל, להסביר ולהצטדק. העולם שייך לצעירים, ואילו הוא נאחז בערכים נושנים ובתורה עתיקת יומין.

"רוגזו של יוסף" בדרך לשלווה

של יעקב אבינו נתקיימה, אך לא מיד, אלא בשבע-עשרה שנותיו האחרונות במצרים.

הבקשה נתמלאה

בהגיעו למצרים באו תלאתיו של יעקב אבינו לקיצון. את הפסוק "וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַת עָשָׂר שָׁנָה" מפרש בעל הטורים שהשנים האלה היו בבחינת 'ח' בעבור יעקב, חיים שלמים, בלי דאגות וצרות. בנו יוסף, המשנה למלך, הושיבו בארץ גושן – "מיטב הארץ", דאג לכל מחסורו והרעיף עליו מכל טוב. שבע-עשרה השנים האלה עברו עליו מתוך מנוחת הנפש.

זו אפוא כוונת המאמר "ביקש יעקב לישב בשלווה – קפץ עליו רוגזו של יוסף". רוגזו של יוסף אינו עונש על הרצון לשבת בשלווה, אלא להפך – רוגזו של יוסף, סיפור מכירתו, החל את התהליך שבסופו זכה יעקב לשלווה הנכספת.

(תורת מנחם תשד"מ, כרך ב, עמ' 706, 748;

תשמ"ו, כרך ב, עמ' 110)

אמרת השבוע

לא רצה לשקר

רבי יחזקאל-שרגא משינווה התחתן בהיותו בן שש-עשרה. לצורך זה נדרש לעמוד למבחן לפני נציג השלטון, כדי לקבוע שאכן הוא בשל לנישואין. אימו ליוותה אותו למבחן.

בין השאלות שהציג הבוחן לנער הייתה שאלה רגישה: "את מי אתה אוהב יותר, יהודי או גוי?". האם לחשה לו: "שווה", היינו שישב ששניהם שווים בעיניו. אולם הנער השיב: "גוי שלא עשה לי כל רע, למה אשנא אותו?".

הבוחן קיבל את התשובה ואישר את הנישואין. בצאתם אמר הנער לאימו: "וכי יכולתי לשקר ולומר שאני אוהב יהודי וגוי במידה שווה?!..."

פתגם חסידי

"היצר עמל על דבר אחד – ליטול ממך את נקודת האמת. אחר-כך יניח לך ללמוד ולהתפלל כרצונך, כי בהינטל נקודת האמת כבר לא אכפת לו מה אתה עושה" (רבי מנחם מענדל מקוצק)

כפי שאמר לבניו בפרשת מקץ: "וְאֵל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רְחֻמִּים", ומפרש רש"י: "מי שאמר לעולם דיי, יאמר דיי לצרותי, שלא שקטתי מנעוריי; צרת לבן, צרת עשיר, צרת רחל, צרת דינה, צרת יוסף". עוד קודם לידתו סבל מאחיו עשיר, כאשר "ויתרוצצו הבנים בקרבה" – "מתרוצצים ומריבים" (רש"י).

בקשה שאינה שבה ריקם

גם עזיבתו לחרן לא נעשתה מרצונו, אלא בהוראת הוריו. בשנותיו בחרן שבע מרורים מדודו לבן, כעדותו של יעקב עצמו: "בַּיּוֹם אֲכַלְנִי חֶרֶב וְקָרַח בְּלִילָהּ, וַתֵּדַד שְׁנָתִי מֵעֵינָי". גם כשיצא מבית לבן רדף לבן אחריו והזהירו: "יֵשׁ לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע", ולא עשה את זממו רק מפני שהקב"ה מנע זאת ממנו. אין ספק שכל זה הסב ליעקב צער גדול. האם לא הגיע הזמן לשבת בשלווה?

יש לומר, שכאשר יעקב אבינו מבקש בקשה כלשהי מהקב"ה, בהכרח שהבקשה תתקיים בפועל, שכן בקשת צדיק אינה שבה ריקם. צדיק גוזר והקב"ה מקיים. ואכן, בקשתו

על פתיחת הפרשה, "וישב יעקב", מפרש רש"י: "וישב יעקב – ביקש יעקב לישב בשלווה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלווה, אמר הקב"ה: לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלווה בעולם הזה".

מן הדברים עולה שאלה גדולה: מה החיסרון בבקשת יעקב לשבת בשלווה, והלוא מצוות עשה היא "שיהא אדם... שואל צרכיו שהוא צריך להם", כדברי הרמב"ם? ומדוע אין הוא זכאי לשבת בשלווה בעולם הזה, והלוא הקב"ה עצמו הבטיח לו "הַיֵּטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ"!

חיים של צרות

במקום אחר מצאנו שהעונש בא על עשרים ושתיים השנים שבהן לא קיים יעקב את מצוות כיבוד אב ואם, כשנמלט מפני עשירי אחיו ללבן. אבל כאן רש"י תולה במפורש את "רוגזו של יוסף" בבקשת יעקב "לישב בשלווה".

מאז ומעולם היו חיינו של יעקב מלאי סבל,

מן המעיין

חנוכה | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

להוסיף אור

"בית שמאי אומרים פוחת והולך, ובית הלל אומרים מוסיף והולך" (שבת כא,ב). "פוחת והולך" רומז לעבודה שהיא בבחינת 'סור מרע', לתקן את הפגמים ולסלק את הרע. "מוסיף והולך" רומז לעבודה של 'עשה טוב', להוסיף בתורה ובמעשים טובים. ההלכה היא כבית הלל, כי עיקר העבודה היא להתעלות ולהתרומם תמיד בתורה ובמעשים טובים.

(היהודי הקדוש)

מידה כנגד מידה

"מצווה להניחה על פתח ביתו מבחוץ" (שבת כא,ב). היוונים העזו לפרוץ פרוצות בבית המקדש, ולטמא את כל השמנים שבהיכל. הם רצו להפוך את 'רשות היחיד' ל'רשות הרבים'. עשה להם הקב"ה מידה כנגד מידה, שמניחים את הנרות "על פתח ביתו מבחוץ" – להפוך את 'רשות הרבים' ל'רשות היחיד'.

(חידושי הרי"ם)

הכנה למשיח

חנוכה הוא הכנה לימות המשיח. ראשי תיבות 'משיח': מדליקים שמונת ימי חנוכה.

(מדרש תלפיות)

שמירת האחדות

"יוונים נקבצו עליי... ופרצו חומות מגדליי"

(מן הפיוט). כאשר בני ישראל פוגמים בסגולות שניתנו להם, נוטלים הגויים סגולות אלה. בני ישראל הם "גוי אחד" וכאשר פגמו בסגולה זו, לקחו האומות את האחדות. זהו שאומרים "יוונים נקבצו עליי" (התאחדו נגדי)... ופרצו חומות מגדליי".

(ר' אברהם מסוכוצ'וב)

סוף התשובה

ימי חנוכה הם המשך לימים הנוראים, מי שלא שב בעשרת ימי תשובה, תשובתו מתקבלת עד יום שמיני של חנוכה. רמז לזה בנבואת ישעיהו (כג,א) "בזאת יכופר עוון יעקב" – ביום 'זאת חנוכה' יכופר עוון יעקב.

(צמח דוד)

פרסום הנס

"נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין" (שבת כא,א). מזוזה היא חובת הדר, ולכן קובעים אותה בימין כניסת הבית; אולם נר חנוכה נועד לפרסום הנס למי שנמצאים בחוץ, ולכן מעמידים אותו מימין ליציאה מן הבית.

(חידושי הרי"ם)

אור הפנים

עלידי חנוכה נתגלה אור הפנים, בבחינת "יאר ה' פניו אליך ויחונך". חנוכה מושך אור איך-סוף על הנשמה.

(ליקוטי מוהר"ן)

שידוך של אמת

"אבקש ברכה לשידוך ראוי בעבור בני אפרים", הביע החסיד הנגיד ר' משה'אהרן מוסקוביץ את משאלתו לפני רבו. הצדיק רבי יחזקאל-שרגא משינווה שמע את הבקשה והשיב: "הלוא בהשגחה פרטית נמצא כאן החסיד ר' יעקב, שבא לבקש ברכה לשידוך בעבור בתו. דברו ביניכם, ומה יצא הדבר".

השתאו החסידים מהתזמון המופלא ואמרו זה לזה כי בוודאי מה יצא הדבר, מה גם שהרבי העניק את ברכת הדרך לשידוך. ישבו השניים לדבר נכבדות, ועד מהרה התחוור להם כי המיועד והמיועדת מתאימים זה לזה ככפתור ופרח, וגם המשפחות – ענבי הגפן בענבי הגפן.

כשנסתיים הפרק הזה הועלה על השולחן הצד הממוני. כאן נתגלעה מחלוקת בין הצדדים. ניסו להגיע לעמק השווה, אולם כל צד התבצר בעמדתו ולא הסכים להתפשר. "ניכנס לרבי", הציעו שניהם לאחר שנואשו מליישב את המשבר, והנהנו זה לזה בהסכמה. הרבי יכריע, וכפי שיאמר – כן יעשו.

"אני נתן סכום נכבד כנדונייה לבני החתן", שטח ר' משה'אהרן העשיר את דבריו לפני הרבי. "מן הראוי שאבי הכלה יעניק לבני הזוג סכום דומה". לעומתו טען ר' יעקב כי הסכום שבדעתו לתת סופי ואין בכונתו לשנות זאת.

התכנס הצדיק בהרהורי זמן מה, ואז הישיר את מבטו לעבר השניים והחל לספר:

"פעם אחת בא אבי'מורי (האדמו"ר רבי חיים הלברשטאם מצאנז) לעיר אוז'גורוד (אונגוואר, כיום באוקראינה), ושם את פעמיו לעבר ביתו של הגאון רבי מאיר אייזנשטטר, המכונה 'מהר"ם א"ש'. רבי מאיר, שכבר היה בא בימים ועמד בראש ישיבה גדולה ובה מאות תלמידים, קיבל את פני אורחו בשמחה וכיבדו כבוד גדול ואף ערך סעודה לכבודו, שאליה הזמין את נכבדי הקהילה.

באמצע הסעודה הזמין הגאון את אבי להשמיע מחידושי תורתו. אבי נענה ופתח בפלפול מעמיק, שהאיר סוגיה הלכתית באור חדש. כשסיים את דבריו הגיב האמר המארח כי חידושו סותר דברי תוספות מסויים, והדבר שומט את הקרקע מתחת לחידושו כולו. אבי קיבל את ההערה

בהכנעה, וכעבור זמן נסתיימה הסעודה, והגאון פנה ללוות את אורחו לדרכו. השניים נפרדו בכבוד זה מזה, והמארח ציווה על שניים מבניו, הגאונים רבי מנחם ורבי יהודה, ללוות את האורח אל הכפר הסמוך.

כאשר הגיעה הפמליה אל הכפר ובני

הבנים עמדו להיפרד מאבי, פנה אליהם אבי ואמר:

'דעו נא כי אין הצדק עם אביכם בדברים שהשיג עליי. הוא שגה בהבנת דברי התוספות. עיינו במסכת פלונית בדף פלוני ותיווכחו כי הצדק עמי. עם זה, מבקש אני מכם בכל לשון של בקשה – אל

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

גאולה במסלול מפותל

ייחוסו של המשיח מתחיל בסיפור יהודה ותמר, שממנו נולד פרץ, שמזרעו יהיה המשיח. וכך אומר המדרש (רבה פרשה פה): "ויהי בעת ההיא – רבי שמואל בר-נחמן פתח: כי אנוכי ידעתי את כל המחשבות. שבטים היו עסקין במכירתו של יוסף; ויוסף היה עסוק בשקו ותעניתו; ויהודה היה עסוק ליקח לו אישה; והקב"ה היה עוסק – בורא אורו של מלך המשיח".

בפירוש יפה תואר מוסבר: ה', המסבב הסיבות, הכין הכול בחכמה, כי על ידי מכירת יוסף ירדו בני יעקב למצרים ונשתעבדו בהם; אך הקב"ה, המכין את הרפואה לפני המכה, סיבב הדברים כי ייוולד להם גואל... בעוד שבני אדם עסוקים במחשבותיהם ובמעשיהם, הקב"ה לבדו חושב מחשבות לטובתם".

עניינים נעלים בדרך מרמה

המהר"ל מפראג מציין כי בעניין זה טמון סוד עמוק (גבורות ה' פרק יח, ועוד): "הדבר הזה מופלא מאוד למבינים... כי הוא עמוק מאוד". הוא מסביר שהקדושה וה'קליפה' כרוכות זו בזו, עד שה'קליפה' עצמה היא הנותנת כוח לקדושה להעבירה מן העולם. הוא קושר זאת בפסוק שנאמר על יעקב (בראשית כה, כו): "וידו אוחזת בעקב עשיו", ומסביר שהדבר דומה לפרי, "שכאשר הוא בלתי-נשלם, הוא בתוך הקליפה, עד שהפרי גדול ועומד על שלמותו, ואז, כאשר הפרי גדול, נפסדה הקליפה מכוח גידול הפרי".

הרבי מליובאוויטש מבאר (תורת מנחם כרך ה, עמ' 222) שכמה וכמה עניינים נעלים ביותר נולדו דווקא דרך 'רדיה' ו'מרמה': "עניינים נעלים צריכים לבוא בדרך של מרמה דווקא. וזהו גם תוכן העניין של מעשה יהודה ותמר, שעליידי זה הייתה לידת זרח ופרץ, שממנו בא משיח, שלכן נאמר בהם 'תולדות מלא'... דווקא עליידי הירידה נמשך ומתגלה אור נעלה ביותר".

הרבי מביא עוד כמה וכמה דוגמאות: "זהו גם תוכן העניין של לידת אפרים (שעליו נאמר 'כי הפרני אלוקים בארץ עניי') מאסנת בת פוטיפרע, ובפרט לפי הדעה שאסנת הייתה בת דינה שנולדה משכם – כידוע שעניינים נעלים בכלל, ובפרט עניינים שלמעלה מהשתלשלות, באים עליידי עניין של מרמה, וכיוצא בזה. ועל דרך שמצינו בברכות יצחק ליעקב, 'וייתן לך האלוקים מטל השמים וגו' – שהן ברכות נעלות בעניינים רוחניים... – שהוצרכו לבוא בדרך מרמה דווקא".

יש כוונה עליונה

במקום אחר הרבי מבאר (לקוטי שיחות כרך ה, עמ' 195) שבמעשה תמר היו שני עניינים הפוכים, והיא בהא תליא: "לכתחילה סברו שמצד זה ש'זנתה תמר כלתך' צריך להיות 'הוציאהו', וכפירוש זוהר – 'בגלותא' [=יציאיה לגלות]; ולאחר מכן, בקשר למעשה זה גופא של תמר, יצאה בת' קול: 'ממני ומאיתי יצאו הדברים כו' להעמיד מלכים בישראל', שבעצם כל המטרה הייתה כדי להביא ללידת פרץ וכו' עד משיח, שעניינו הוא הגאולה.

"אלא הביאור בזה: כל הכוונה של הגלות, שבאה 'מפני חטאינו', היא כדי שעליידי בירור חושך הגלות יתגלה האור בגאולה העתידה. ולכן הגם שבתחילת העניין נחשבה באמת פעולתה של תמר בתור חיסרון, שהתוצאה ממנה צריכה להיות 'הוציאהו בגלותא', אבל לאחר מכן... נתגלה ש'ממני ומאיתי יצאו הדברים כו' להעמיד מלכים בישראל', שבזה יש מלכתחילה כוונה עליונה, שיבוא מזה פרץ וכו' עד ש'עלה הפורץ לפנינו', שיפרוץ את כל הגדרים, יבוא ויגאלנו בקרוב ממש".

תאמרו לאביכם מאומה, כדי שלא תהיה לו חלישות הדעת. נמנעתי מלהשיב לו על דבריו, שכן הוא המרא דאתרא ואין לחלוק עליו".

בשובם לביתם מיהרו האחים ועיינו בספרים, ואכן גילו כי הצדק עם האורח ולא עם אביהם. הם החליטו להתעלם מבקשתו של אבי שלא לספר על כך לאביהם. ניגשו האחים אל המהר"ם א"ש ומסרו לו את דבריו של אבי. מיהר הגאון לעיין בדברי התוספות, ואכן גילה כי הצדק עם אבי. הוא לפת את ראשו בשתי ידיו ואמר: 'אכן, טעית, ואינני בוש להודות בכך'.

כעבור כמה רגעים ציווה על בניו לאסוף את כל תלמידי החכמים שנכחו בסעודה שבה התקיים הוויכוח ולהביאם לביתו. הוא הורה שכולם יבואו ואיש מהם בל ייעדר.

כשהתכנסו כל משתתפי הסעודה, פתח רבי מאיר ואמר: 'כשהיה כאן הגאון הרב מצאנז, השמייע באוזנינו חידוש הלכתי, ואני השגתי עליו וסתרתי את דבריו. אחרי כן אמר לבניי שטעיתי בפירוש דברי התוספות, וכעת אני מודיע לכם שאכן, דברי הרב מצאנז נכונים ואני טעיתי. ואף שהרב מצאנז ביקש להעלים ממני את דבר טעותי, כדי שלא להכלימני, איך אתן לשקר לדחוק את רגלי האמת? לכן אומר אני דברים כהווייתם ומודה שטעות הייתה בידי'.

הצדיק משינווה סיים את סיפורו ופנה אל שני המחוננים העומדים לפניו: "הסיפור מעורר שאלה גדולה על התנהגותם של בני הגאון מהר"ם א"ש. הלוא אבי ביקש מהם שלא לספר על הטעות לאביהם; למה אפוא מיהרו לגלות זאת לאביהם ולהעמידו על טעותו? טעויות מעין אלה קורות, ולמה לצער גאון ישי כמותו ולגלות לו שטעה בהערותו?

"אלא שכל אלה היו אנשי אמת!", גבר קולו של הצדיק משינווה. "ואין הכוונה שדבקוכם במידת האמת גברה על כבודו של אביהם ולכן היו מוכנים לצער. לא ולא! הם ידעו שכאשר יעמידו את הדברים לאור האמת לא יצטער אביהם כלל, אלא ישמח שהטעות נתגלתה".

כעת הפנה את מבטו לעבר אבי החתן המיועד. "הכלה, בתו של ר' יעקב, היא נכדתם של אנשי אמת קדושים אלה. מוטב לוותר על הנדונייה כולה ובלבד לדבוק במשפחה שכזאת!".

התפעל החסיד ר' משה'אהרן למשמע הדברים, ומיד לחץ את ידו של המחונן והשניים הכריזו על השידוך בסימן טוב ובמזל טוב.

מה שחנוכייה יכולה לספר

החנוכייה חזרה להאיר. הרב בלום והחנוכייה

החמש. הנאצים חשדו בג'רארד, וכמה פעמים עשו חיפושים בביתו. פעם אחת ג'רארד עצמו נאלץ להתחבא כדי להימלט ממאסר. הילד בן החמש ידע שבעת חיפושים עליו לשכב במיטה ולהשתעל, כאילו הוא חולה מאוד", סיפרה סוזן. "כשהנאצים ראו את הילד החולה, יצאו ולא טרחו לחפש יותר מדי".

זה קרה בימים האלה של ערב חנוכה לפני שנה בדיוק. בפתח בית חב"ד "תורה סנטר" באוטווה שבקנדה התייצבה אישה ובידה חנוכייה. "אני מרגישה שביית הכנסת שלכם הוא המקום הראוי לחנוכייה הזאת", אמרה בהתרגשות לרב מענדל בלום, מנהל בית חב"ד.

הרב בלום חש כי התרגשותה של האישה משקפת סיפור מיוחד, וביקש ממנה לשבת ולספר את סיפורה. האישה, סוזן בלומפלד שמה, החלה לספר, ומרגע לרגע התברר כי החנוכייה הזאת מגוללת פרק מרטיט בדברי ימי ישראל בתקופת השואה.

מתנה למצילים

במשך חמש שנים חלקו בני הזוג ההולנדים את מזונם הדל עם בני המשפחה היהודייה והסתירו אותם בעליית הגג. בני המשפחה המסתתרת, ובמיוחד הנער, חיו כל רגע בפחד אימים שמא ייתפסו. "כאשר שמעו את שאון המגפיים של הנאצים", סיפרה סוזן, "היה הנער מייבב מרוב פחד, והוריו נאלצו לתחוב בגדים לתוך פיו ולהחזיק בו עד שהחיליים עזבו".

בתום המלחמה העניקו הניצולים למציליהם חנוכייה לאות הכרת תודה. "הם אמרו שהנאצים היו יכולים לפגוע בגופם וברכושם בלבד, אבל לא באמונה שבליבם, והחנוכייה היא סמל האמונה", סיפרה סוזן.

תחושה בלב

החנוכייה עברה בין בני המשפחה, עד שהגיעה

חמש שנים במסתור

הסיפור מתחיל אצל אחיו של סבה, ג'רארד ריצ'ל ורעייתו, תושבי העיר האג שבהולנד. לאחר הכיבוש הגרמני הצטרפו בני הזוג לארגון שהתנגד לנאצים. הארגון זייף כרטיסים לחלוקת מזון, אסף מידע מודיעיני, הוציא לאור עיתון מחתרתי, השבית קווי טלפון ועשה עוד פעולות שנועדו לשבש את המכונה הנאצית.

בני הזוג החליטו גם לתת מקלט למשפחה יהודייה. במשך חמש שנים התגוררה בעליית הגג שבביתם משפחה בת שלוש נפשות - זוג הורים ובנם. העלייה למקלט התאפשרה מבעד לדלת סתרים בחדר השינה של בנם בן

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

הדלקה בשמן של שביעית

שאלה: האם מותר להדליק נר חנוכה בשמן של שביעית?

תשובה: בכלל, מותר להשתמש בשמן של שביעית למאור, וחז"ל למדו זאת מהפסוק (ויקרא כז, 2) "תהיה כל תבואתה לאכול", "תהיה - אף להדלקת הנר". ופירושו שהנאת ההדלקה דומה לאכילה, שעם ההנאה ממנו - מתבער השמן מן העולם (ולא כעצי הסקה, שההנאה מהם היא רק אחרי שרפתם).

באשר להדלקת נר חנוכה בשמן של שביעית - הרידב"ז וה'אמרי יושר' אוסרים, וכן מסרו בשם ה'חזון איש'. לדעה זו, נר נשמה ונר תמיד מדליקים גם ביום, ולא כדי להשתמש לאורם, ולכן אין להדליקם בשמן של שביעית; וכל שכן

נר חנוכה שאסור להשתמש לאורו. ואף שמותר לשבת וליהנות מהאור, הרי רוב השימושים האחרים אסורים לאורו של נר חנוכה.

אולם לדעת ה'מנחת שלמה' וה'אור לציון' הדלקת נר חנוכה נחשבת הדלקה לצורך, ומה שבוז ממעט הנאתו אין איסור, מכיוון שדרך שימוש בכך; וכמו שמותר לערב שמן זה בתבשיל בשרי, אף שבכך הוא נאסר למי שאכל חלב.

ב'לקוט יוסף' נוטה להחמיר בזה, אך אם אין לאדם שמן אחר - מתיר להדליק בשמן של שביעית.

מקורות: שביעית פ"ח מ"ב. סוכה מ"א. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ה ה"א. שו"ת: אמרי יושר ח"א סי' ק. מהר"ש ענגיל ח"ב חיו"ד סי' ד. מנחת שלמה ח"א סי' מב. משנת יוסף ח"א סי' כו. ספרים: בית רידב"ז סי' ה"ט. אור לציון, שביעית, פ"ב סי' ילקוט יוסף הל' שביעית פ"טו סעיף סב. 'פירות שביעית' פ"ב סעיף עא, ושי"ב.

לידי סוזן. "הייתה לי תחושה שבעצם לא נכון שאחזיק בה", הסבירה בשיחה לדוד זקליקובסקי. "חשבתי שראוי כי תהיה במקום שבו יהיה לה שימוש מתאים. תמיד רציתי להשיב את החנוכייה לבית כנסת, ואני מאמינה שביית הכנסת הזה הוא הבית המתאים".

הרב בלום הודה לה נרגשות על המתנה ההיסטורית, ומדי ערב הדליק בחנוכייה הזאת את הנרות. הוא אף הזמין את הגב' סוזן לספר את סיפורה לבני הקהילה. "החלטנו כי זו תהיה החנוכייה שבה נדליק בכל שנה את הנרות", אומר הרב בלום.

הסרת משקפיים

במחיר קבוצתי ייחודי!

חנכה שמח! *8464

גפן בס"ד

ביטוח משכנתא בתנאים מיוחדים

כולל ביטוח ג' צד + צנרת + ביטוח לרעידות אדמה

077-444-7777 מענה אנושי 24 שעות

e-mail: info@basad.co.il (שלוחה 4)

בחנוכה מספרים

הכרך השני של 'צדיקים למופת', מבחר מסיפורי 'שיחת השבוע'

70 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות

עריכה חדשה | עיצוב מרהיב כריכה קשה | 352 עמודים

טל' 1-700-704120

מרגישים חג באושר עד חנוכה שמח!

אושר עד חנוכה שמח...!